

Nr 18.

Av herr **Wallén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 49, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, m. m.

Svårigheterna att skaffa nödiga medel för bestridande av statsutgifterna äro med nuvarande enorma utgiftstegringar givetvis mycket stora. Detta kan förklara att från statens sida snart sagt alla möjliga uppslag för erhållande av nya skattekällor upptagas till prövning. Särskild uppmärksamhet tilldrager sig härvid det i Kungl. Maj:ts proposition nr 49 till innevarande urtima riksdag framförda förslaget, att grundavgiften vid beskattning av spritdrycker skall höjas med 2 kr. för den första litern, som en köpare uttager under en månad, och med 4 kr. för var och en av de följande.

Det skäl som finansministern anfört för detta förslag är givetvis statsfinansernas ansträngda läge, som skulle göra det oundgängligt att av spritkonsumtionen utvinna ökade statsinkomster.

Detta förslag synes ur flera synpunkter mindre lyckligt. Om tillverkningskostnaderna exempelvis för brännvin stanna vid cirka 35 öre, synes det icke möjligt att man skulle kunna genom en så högt stegrad spritbeskattning, som det här är fråga om, uttaga så fullständigt orimliga vinster för statsverket. Sådana uppenbarligen oskäligen priser, varom ockerlagen talar, synas här mer än tangerade. Det torde icke heller för statsverket vara möjligt att genom den föreslagna höjda beskattningen uttaga de 63 milj. kronor, som i propositionen angives vara åsyftade. Rent ekonomiskt skulle sålunda den berörda skattehöjningen snart nog visa sig vara en felspekulation.

En annan sak är, att det synes minst sagt föga sympatiskt, om staten skulle genom en så uppenbarligen oskäligen beskattning söka draga vinst av spritkonsumtionen.

För den enskilde medför en sådan beskattning även påtagliga orättvisor. Den ekonomiskt väl situerade drabbas visserligen, men hans möjligheter att inköpa spritdrycker beskäras icke därav. För den ekonomiskt mindre välbeställda däremot ligger saken annorlunda, i det att hans möjligheter att göra sina inköp obestriddligen beskäras. Den fattige kommer i en situation, som i praktiken medför, antingen att staten inför ett faktiskt spritförbud för fattigt folk, eller att den genom de uppdrivna priserna förskaffar sig rent oskä-

liga vinster på den fattiges bekostnad. I andra fall söker man avvåga beskattningen efter skattekraft, men här föreslås en synnerligen kraftig beskattning utan att sådana rimliga hänsyn tagas.

Det synes som om andra skatteköllor borde kunna finnas att försöka hellre än att staten skall slå in på så ekonomiskt och socialt tvivelaktiga vägar.

En annan sak är, att den olagliga sprithanteringen genom en beskattning, sådan som i propositionen ifrågasatts, riskeras komma att tilltaga i omfattning. De sociala skadeverkningarna härav skulle för visso komma att erhålla en ökad omfattning, som måste inge de största betänkligheter.

I den mån som genom den tryckande spritbeskattningen särskilt folk i fattiga villkor drivas i händerna på den illegala sprithanteringen, synas skadeverkningarna och orättvisan av ett sådant system än mera upprörande.

Att de rikas lyxkonsumtion beskattas och beskattas ordentligt är under nuvarande för vårt land bekymmersamma förhållanden en naturlig sak. Men att beskattningen så avvåges, som i propositionen föreslås, och skattestrycket i samma proportion ökas för de dyrbaraste lyxvaror, som för enklare sorter, förefaller icke rimligt.

Tvärtom förefaller det som om exempelvis beskattningen av vanligt brännvin redan nu nått en höjd som i jämförelse med produktionskostnaderna är tillräcklig.

Om man sålunda har anledning ställa sig tveksam gentemot en höjning härav, både ur ekonomisk synpunkt, ur synpunkt av rättvisa och billighet, och med hänsyn till sociala skadeverkningar, som därav kunna frammanas, synes det vara rimligt att peka på andra skatteköllor, som kunna lämna staten behövlige inkomster.

Härvid bör särskilt tänkas på möjligheten av en omsättningsskatt på lyxkonsumtionen på våra s. k. guldkrogar. Klart är att enkla människors behov av mat och dryck under resor o. s. v. icke bör oskäligt fördyras, men detta kan väl tillgodoses på vanliga pensionat eller matserveringar. Däremot synes det rimligt att beskatta dem, som anse sig ha råd att besöka de med vin- och spritriktigheter försedda restauranterna. Angående det möjliga och lämpliga av en sådan beskattning kan hänvisas till att sådan eller likartad beskattning redan sedan länge tillämpas i vissa våra grannländer. Det synes icke orimligt, om vid förtärande av mat och dryck på sådana restauranter på räkningen upptoges en skatt av förslagsvis 10 procent å mat, egentlig måltidsdryck och spritvaror samt av förslagsvis 25 procent på vin. De belopp, som därigenom inflöte, skulle säkerligen kunna betalas utan att därigenom sådana olägenheter skulle uppstå för det allmänna och för den enskilde, som kunna befaras bli en följd av den i propositionen föreslagna generella skattehöjningen på spritvaror.

Under åberopande av vad som anförts och under särskilt framhävande av önskvärdheten av att det framförda förslaget om viss omsättningsskatt, uttagen på räkningarna vid intagande av förtäring på restauranter med vin- och spritriktigheter, yrkas,

att riksdagen ville avslå det i proposition nr 49 framförda förslaget om höjd spritbeskattning i den mån som däri avses förhöjd beskattning av inom landet tillverkat brännvin.

Stockholm den 21 okt. 1939.

Otto Wallén.
